

RIKTLINJER FÖR EKONOMISKT BISTÅND SOCIALTJÄNSTLAGEN

HEDEMORA
KOMMUN

2020/2021

Omsorgsförvaltningen

1 BAKGRUND	1
1.1 Biståndsform och besvärregler	1
1.2 Försörjningsstöd 2020	3
1.3 Bistånd i andra fall enligt 4 kap. 2 § SoL	3
2 INLEDNING	4
2.1 Kännetecken	4
2.2 Gemensam värdegrund	4
2.3 Principer för handläggningen	4
2.4 Förebygga felaktiga utbetalningar	5
2.5 Begrepp som används	5
2.5.1 Behovsperioder	5
2.5.2 Prisbasbelopp	5
2.5.3 Vistelsebegreppet	5
2.5.4 Vistelsekommun	5
2.5.5 Utlandsvistelse	6
2.5.6 Hushållsgemenskap.....	6
2.5.7 Äkta makar	6
3 SÄRSKILDA GRUPPER AV SÖKANDEN	7
3.1 Arbetslösa	7
3.2 Jobbstimulans	7
3.3 Om praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet	8
3.4 Studerande	8
3.4.1 Ungdomar under 21 år som studerar på gymnasium.	8
3.4.2 Vuxenstuderande på grundskolenivå	9
3.4.3 Vuxenstuderande på gymnasienivå.....	9
3.4.4 Studier på högskolenivå	9
3.4.5 Bistånd till studerande under studieuppehåll	9
3.4.6 Studiestartsstöd	9
3.4.7 Bistånd till kurslitteratur	10
3.4.8 Studier till körkort.....	10
3.5 Egna företagare	10
3.6 Målgrupp våldsutsatta	10
3.7 Utländska medborgare	10

3.7.1 Medborgarskap/uppehållstillstånd	10
4 EKONOMISKT BISTÅND 4 KAP. 1 § FÖRSÖRJNINGSTÖD	10
4.1 Boende	10
4.1.1 Vägledning för högsta godtagbara boendekostnad per månad	11
4.1.2 Inneboendekontrakt.....	11
4.1.3 Vuxen som tidigare betalt hyresdel som inneboende	12
4.1.4 Ungdom under 25 år utan egna inkomster som tecknat hyresavtal	12
4.1.5 Egnahemsboende	12
4.1.6 Boendekostnad under fängelsevistelse	12
4.2 Hushållsel	12
4.3 Hemförsäkring.....	13
4.4 Arbetsresor	13
4.5 Avgift till fackförening och/eller arbetslöshetskassa.....	13
4.6 Avgift till hyresgästföreningen	13
4.7 Kosttillägg vid vissa sjukdomar	13
4.8 Umgängeskostnader	13
4.9 Telefon	13
4.10 Akut bistånd.....	14
5 EKONOMISKT BISTÅND 4 KAP. 1 § LIVSFÖRING I ÖVRIGT	14
5.1 Sjukresor/Färdtjänstresor	14
5.2 Läkarvård	14
5.3 Medicinkostnader enligt recept.....	14
5.4 Glasögonkostnad	15
5.5 Flyttkostnad	15
5.6 Hemutrustning.....	15
5.7 Komplettering av hemutrustning	15
5.8 Tvättmaskin/Diskmaskin.....	16
5.9 Hyresskulder	16
5.10 Elskulder	16
5.11 Psykoterapi/Alternativ medicinsk behandling	16

5.12 Tandvård.....	16
5.13 Avgifter för vård och omsorg.....	17
5.14 Sjukhusvård – egenavgifter.....	17
5.15 Barnomsorgskostnader.....	17
5.16 Spädbarnsutrustning	17
5.17 Cykel.....	17
5.18 Bilinnehav	18
5.19 Rekreation.....	18
5.20 Presenter/Gåvor/Studenten	18
5.21 Fritidsaktivitet	18
5.20 Begravningskostnad	19
5.21 Askgrav	19
5.22 Internet/bredband	19

1 BAKGRUND

1.1 Biståndsform och besvärregler

4 kap. SoL

Det ekonomiska stödet till försörjning är uppdelat i en *schabloniserad del* och en *icke schabloniserad del*. Försörjningsstödet schablon är fr.o.m. 1 januari, 1998 en lagstadgad norm för hela riket, en riksnorm. Riksnormen, som fastställts av regeringen, ska ge den enskilde rätt till samma ersättning oavsett var i landet man bor. Den icke schabloniserade delen ger den enskilde rätt till ersättning för skäliga kostnader för ett antal behovsposter än de som ingår i riksnormen.

När det gäller *bistånd i andra fall* får Omsorgsnämnden i varje enskilt fall besluta om bistånd skall beviljas. Detta ger kommunen möjlighet, ej skyldighet, att ge bistånd utöver ”skälig levnadsnivå” om det finns skäl för detta.

Olika besvärregler gäller för de olika biståndsformerna. De flesta ansökningar om bistånd från socialtjänsten går att överklaga genom *förvaltningsbesvär*, vilket innebär att Förvaltningsrätt/kammarrätt prövar skäligheten i det enskilda fallet och kan sätta ett annat beslut i dess ställe.

Beslut om bistånd *i andra fall* kan endast överklagas genom *kommunalbesvär*. Det innebär att skäligheten i beslutet inte kan prövas. Besluten kan endast upphävas om det t.ex. strider mot lag eller annan författning.

1 §

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till sin försörjning (försörjningsstöd) och sin livsföring i övrigt. Genom biståndet skall den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker möjligheterna att leva ett självständigt liv.

2 §

Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det.

3 §

Försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för:

1. livsmedel, kläder och skor, hem och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt telefon.
2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Riksnorm gäller för skäliga kostnader för första stycket. Omsorgsnämnden kan vid särskilda skäl beräkna dessa kostnader till högre eller lägre nivå.

4 – 6 § §

Reglerar hur Omsorgsnämnden får begära att den som uppbär försörjningsstöd under viss tid skall delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.

Beslut som fattas med stöd av 4 kap. 1, 3 och 5 § § SoL kan överklagas med s.k. förvaltningsbesvär enligt 16 kap. 3 § SoL.

Vid förvaltningsbesvär skall den enskilde skriftligen inkomma med sin besvärshandling till den nämnd som fattat det överklagande beslutet.

Överklagandet skall inkomma till nämnden inom tre veckor från att den klagande fått del av beslutet. Nämnden har möjlighet att, enligt förvaltningslagen 27 §, ändra sitt beslut. I andra fall skall nämnden sända skrivelsen och övriga handlingar till Förvaltningsrätten som därefter kommer att fatta beslut i ärendet. Ett sådant beslut skall verkställas omedelbart.

Beslut som fattas med stöd av 4 kap. 2 § kan endast överklagas med laglighetsprövning enligt kommunallagen. I dessa fall prövar Förvaltningsrätten beslutet gällande om det är fattat i laga ordning, om beslutet hänför till något som ej är en angelägenhet för kommunen, om den som fattat beslutet överskridit sina befogenheter eller om beslutet strider mot lag eller annan författning. Det är på dessa grunder Förvaltningsrätten har möjlighet att upphäva beslutet, men de sätter ej något annat beslut istället för de överklagande besluten.

Riksnormen består av två delar, personliga kostnader och gemensamma hushållskostnader. Vad som ingår framgår i nedanstående tabeller. Belopp per månad i kronor.

Personliga kostnader per hemmavarande barn och skolungdom, kronor								
Ålder	0 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år
Summa personliga kostnader	2 170	2 430	2 160	2 430	3 050	3 510	3 950	3 980
Utan lunch 5 dagar per vecka	2 040	2 230	1 980	2 160	–	–	–	–

Personliga kostnader vuxna, kronor		
	Ensamstående	Sammanboende
Summa personliga kostnader	3 150	5 680

Gemensamma hushållskostnader, kronor							
Antal personer	1	2	3	4	5	6	7
Summa gemensamma kostnader	1 010	1 120	1 410	1 600	1 850	2 090	2 260

För att beräkna den gemensamma hushållskostnaden för hushåll med fler än 7 personer lägger man till 170 kronor för varje ytterligare hushållsmedlem. Det motsvarar skillnaden mellan hushåll med 6 respektive 7 personer.

I försörjningsstödet ingår också *skäliga kostnader* för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring och medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa. Vad som ska ingå för dessa poster bedöms individuellt men normalt ingår den faktiska kostnaden om den är skälig.

1.2 Försörjningsstöd 2020

Riksnormen för ett hushåll under 2020 utgör summan av de personliga kostnaderna för samtliga medlemmar i hushållet och de gemensamma hushållskostnaderna beräknade enligt ovan tabeller.

För att beräkna kostnaden för hushåll med fler än sju personer lägger man till 170 kronor för varje ytterligare hushållsmedlem. Det motsvarar skillnaden mellan hushåll med sex respektive sju personer.

En vuxen person kan ingå i en hushållsgemenskap med en eller flera andra personer, utan att räknas som sambo.

För att räkna ut riksnormen för honom eller henne lägger man ihop personens del av de gemensamma hushållskostnaderna med personliga kostnader för ensamstående.

För en person som bor i ett hushåll med 5 personer, skulle uträkningen se ut så här:

$$1850 \text{ kr} / 5 \text{ personer} + 3150 \text{ kr} = 3\,520 \text{ kr}$$

1.3 Bistånd i andra fall enligt 4 kap. 2 § SoL

Omsorgsnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det.

Bestämmelsen ger kommunen befogenhet, men ingen skyldighet, att utge bistånd i andra fall än vad som omfattas av 1 §. Nämnden får således bevilja bistånd utöver skälig levnadsnivå. Detta bistånd kan återkrävas av den enskilde under förutsättning att biståndet getts under villkor om återbetalning.

Exempel på bistånd som kan ges under denna paragraf är:

- Budgetrådgivning

Ansökan som beviljas eller avslås enligt denna paragraf kan ej överklagas med förvaltningsbesvär.

2 INLEDNING

Individuell behovsprövning föreligger alltid – riktlinjer ska ses som en anvisning till hur ärendet ska handläggas i normalfallet. Barnperspektivet måste alltid beaktas och hänsyn till barnets bästa skall tas.

2.1 Kännetecken

Följande fyra kännetecken ska präglade handläggningen, bedömningen och beslut angående ekonomiskt bistånd:

- Hög tillgänglighet
- Respektfullt bemötande
- Effektiv handläggning
- Hög trovärdighet

2.2 Gemensam värdegrund

Hedemora kommuns mål är att skapa en tydlig och enhetlig bild av organisationen samt att Hedemora kommun ska upplevas som en välkomnande och trivsamt plats. Tillsammans har vi enats om hur vi når dit. En gemensam värdegrund som beskriver vår utgångspunkt och vad vi tror är avgörande för att lyckas i vårt uppdrag har tagits fram. Alla medarbetare i kommunens organisation omfattas av den gemensamma värdegrunden. Vår värdegrund beskriver hur vi förhåller oss till vårt gemensamma uppdrag. Kundfokus, respekt, ansvar och mod är de viktigaste framgångsfaktorerna för att lösa uppdraget på bästa sätt.

2.3 Principer för handläggningen

Allmänt gäller att en utredning ska inledas utan dröjsmål. Varje ärende ska handläggas så enkelt och snabbt som möjligt och på ett sådant sätt att handläggningen inte medför större kostnader än nödvändigt. Detta gäller i synnerhet ärenden avseende ekonomiskt bistånd då beslutet oftast är av avgörande betydelse för den enskildes försörjning.

En helhetsbedömning av den sökandes behov och förmåga ska alltid göras. Finns det behov av flera typer av bistånd ska samverkan ske inom enheten och med nämndens övriga verksamheter inom socialtjänsten. Samverkan bör också ske med andra samhällsorgan men då efter samtycke från den enskilde.

Utifrån det övergripande uppdraget innebär arbetet med ekonomiskt bistånd främst att hjälpa människor att finna vägar till egen försörjning och att pröva rätten till ekonomiskt bistånd under tiden.

2.4 Förebygga felaktiga utbetalningar

Genom noggrann handläggning ska felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd motverkas. Felaktiga utbetalningar kan uppkomma av olika orsaker. De kan uppstå till följd av brister i ärendehantering, genom att den sökande saknar kunskap om regelsystemet eller den sökande medvetet lämnar oriktiga uppgifter. Felaktiga utbetalningar ska förebyggas genom tydlig information och vägledning till de sökande om vad som gäller och genom noggranna kontroller.

Uppgifter som ska kontrolleras:

- Identitet och medborgarskap, boende, folkbokföring, civilstånd.
- Vårdnadshavare för barn i hushållet.
- Om personen är anmäld som arbetssökande hos arbetsförmedlingen.
- Inkomster och tillgångar, exempelvis bilinnehav.

Följande kan leda till felaktig utbetalning

- Att sökande egentligen är sammanboende.
- Att barn som uppges ingå i hushållet inte vistas i landet.
- Att sökande samtidigt uppbär ekonomiskt bistånd i annan kommun.
- Att sökande har inkomster av svartarbete eller undanhåller tillgångar.

2.5 Begrepp som används

2.5.1 Behovsperioder

Kortvarigt behov	3 månader eller mindre
Längre behov	4 – 10 månader
Långvarigt behov	mer än 10 månader

2.5.2 Prisbasbelopp

Prisbasbeloppet år 2020 är 47 300 kr. Viss procent av basbeloppet används som riktlinje vid vissa bedömningar.

2.5.3 Vistelsebegreppet

Bestämmelsen i 2 kap. 2 § SoL har avgörande betydelse för ansvarsfördelningen mellan kommunerna. Här fastslås huvudregeln – att det är vistelsekommunen som ska lämna den enskilde det stöd och den hjälp som han eller hon behöver.

2.5.4 Vistelsekommun

Den kommun som någon mer eller mindre tillfälligt vistas i när hjälpbehovet inträder kallas för vistelsekommun. Kommunens skyldighet att pröva en persons behov av ekonomiskt bistånd påverkas inte av vistelsetidens längd. Detta ansvar gäller även om en person vistas helt tillfälligt i en kommun men är bosatt i en annan.

Omfattningen av det bistånd som vistelsekommunen kan ha skyldighet att ge kan däremot påverkas av den tid som han eller hon vistas där och under vilka förhållanden. Har den sökande vistas i annan kommun en längre tid (mer än en månad) är det normalt en anledning till att avslå ansökan med motiveringen att sökande ej vistas i kommunen. Den sökande bör då söka biståndet i den kommun som han/hon vistas i. För att nämnden ska kunna lämna information till den nya kommunen om ärendet ska det finnas ett uttalat och dokumenterat samtycke. Kommunens ansvar då en person endast tillfälligt vistas i kommunen begränsas normalt till bistånd till en hemresa och eventuellt annat bistånd för att avvärja en nödsituation.

När det gäller ärenden som rör våld i nära relationer är huvudregeln att den kommun där den våldsutsatta vistas ska ansvara för det stöd som den enskilde behöver. Är den våldsutsatta däremot bosatt i en annan kommun än vistelsekommunen så är det bosättningskommunen som har ansvaret, men vistelsekommunen ansvarar för att ge stöd och hjälp i akuta situationer (se 2 a kap. 1 – 5 §§ SoL).

2.5.5 Utlandsvistelse

Bistånd under period då den sökande vistas utomlands beviljas inte. Kortare utlandsvistelse (max en månad), som inte påverkar möjligheten till egen försörjning eller riskerar att sökande förlorar ersättningar från de generella välfärdsystemen kan i undantagsfall godkännas. Den sökande ska samråda med sin handläggare innan utlandsresan sker. Utgångspunkten är att den sökande ska vistas i kommunen som arbetssökande. Avdrag på inkomst, lön eller annan ersättning, till följd av utlandsvistelse, ersätts inte av försörjningsstöd. Ansökan från en sökande som vistas utomlands accepteras inte.

2.5.6 Hushållsgemenskap

När man söker försörjningsstöd och är sammanboende med hushållsgemenskap gäller följande: Man har ett ömsesidigt ansvar för alla kostnader i hushållet. En gemensam ansökan och bådas sammanräknade inkomster ska ligga till grund för beräkning av biståndsbehov. Detta innebär t.ex. att om bara den ene har inkomst får han eller hon stå för sin sammanboendes kostnader så långt inkomsten räcker. Först därefter kan eventuellt kompletterande bistånd beviljas.

2.5.7 Äkta makar

Äkta makar är skyldiga att bidra till det underhåll som behövs för att deras gemensamma och personliga behov skall tillgodoses. Denna underhållsskyldighet kvarstår så länge äktenskapet består, dvs. även under den så kallade betänketiden om sex månader. Äkta makars försörjningsansvar går före rätten till ekonomiskt bistånd eller försörjningsstöd. När man söker försörjningsstöd gäller följande: Man har ett ömsesidigt ansvar för alla kostnader i hushållet. En gemensam ansökan och bådas sammanräknade inkomster ska ligga till grund för beräkning av biståndsbehov. Detta innebär t.ex. att om bara den ene har inkomst får han eller hon stå för sin makes/makas kostnader så långt inkomsten räcker. Först därefter kan eventuellt kompletterande bistånd beviljas.

Utgångspunkten vid bedömning av rätten till försörjningsstöd är att makarna har försörjningsansvar gentemot varandra. Undantag kan göras i de fall som sökande uppvisar intyg om att maken/makan ej kan bidra till familjens försörjning i särskilda fall.

3 SÄRSKILDA GRUPPER AV SÖKANDEN

I detta avsnitt tas vanliga frågeställningar upp som är knutna till vissa avgränsande grupper.

3.1 Arbetslösa

Då den som söker ekonomiskt bistånd enligt SoL 4 kap. och är arbetslös men arbetsför ska följande villkor ställas:

- Vara inskriven på Arbetsförmedlingen och sköta den planering som finns.
- Aktivt söka arbete både brett geografiskt och yrkesmässigt inom hela landet.
- Ta anvisade arbeten förutsatt att det motsvarar hans eller hennes fysiska och psykiska förutsättningar.
- Vid behov delta i svenskundervisning.

Socialtjänsten kan även kräva att den sökande under begränsad tid deltar i kommunal verksamhet som är kompetenshöjande och syftar till att ge den arbetslöse större förutsättning att få arbete. Det kan vara t.ex. arbetssökarverksamhet eller arbetsträning i kommunal regi.

Socialtjänsten ska samverka med andra berörda myndigheter.

Handlingsplan ska upprättas tillsammans med den sökande och Arbetsförmedlingen. Av handlingsplanen ska framgå vad Socialtjänsten respektive den sökande ska bidra med för att erhålla/uppå syftet med egen försörjning. Socialtjänsten ska verka för att den arbetslöse aktiverar egna resurser. För att nå ett gott resultat för den enskilde är det viktigt att kraven kombineras med aktiva och stödjande insatser. Stöd- och motivationssamtal skall ingå men även en skyldighet för den arbetslöse att redovisa sitt arbetssökande. Socialtjänstens krav på intensiteten i och redovisningen av arbetssökande måste vara individuellt anpassade och rimliga i förhållande till sökandes ålder, utbildning och arbetslivserfarenhet.

Om det inte finns några särskilda skäl för undantag är huvudprincipen att försörjningsstödet inte ska kompensera för den avstängning från ersättning som det medför att säga upp sig på egen begäran eller att sjukpenning blir indragen. Den arbetslöse är berättigad till försörjningsstöd fr.o.m. den dag rätt till arbetslöshetsersättning inträder. Socialtjänstens ansvar i en akut nödsituation får dock inte glömmas bort.

3.2 Jobbstimulans

Jobbstimulansen införs i form av en särskild beräkningsregel. Regeln innebär att 25 procent av nettoinkomsten av anställning under vissa förutsättningar inte ska beaktas vid prövningen av ekonomiskt bistånd.

Syftet med jobbstimulansen är att det ska löna sig att ta ett arbete eller att utöka sin arbetstid.

Jobbstimulansen gäller alla som har fått ekonomiskt bistånd i form av försörjningsstöd minst sex månader i följd (vid avslag en månad måste ny period intjänas) och som får eller har arbete och arbetsinkomst eller ökar sin arbetsinkomst. Jobbstimulansen gäller alltså även om den enskilde har haft vissa arbetsinkomster under sexmånadersperioden. Det finns inget krav på att den enskilde har fått försörjningsstödet från samma kommun under sexmånadersperioden. (Prop. 2012/13:94 s. 23 och 27). Jobbstimulansen i form av den särskilda beräkningsregeln gäller i 24 månader och tiden ska vara sammanhängande. Tvåårsperioden med möjlighet till jobbstimulans börjar när den enskilde fått försörjningsstöd sex månader i följd (prop. 2012/13:94 s. 40). Under tvåårsperioden ska beräkningsregeln användas de månader som den biståndssökande har inkomst av anställning.

3.3 Om praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet

Socialnämnden har möjlighet att anvisa alla enskilda till praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om sökande inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Nämnden ska kunna ställa samma krav och erbjuda samma insatser oavsett den enskildes ålder, det är behovet hos den enskilde som skall styra. (Prop. 2012/13:94 s. 32).

Praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket skall syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den skall utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar. Socialtjänsten i Hedemora har en upparbetad samverkan med Minimaxi, Arbetsmarknadsenheten (AME) och Kraften (Södra dalarnas samordningsförbund) samt externpraktik.

Om den enskilde utan godtagbara skäl avböjer eller har ogiltig frånvaro från anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 kap 5 § kan fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Beräkningsregel för reducering avser antalet arbetsdagar om 21 dagar per månad. Nedsättning för sammanboende blir därmed dess uppehällesdel samt kostnad för hushållsgemenskap, motsvarande belopp för ensamstående 194 kr/dag. Beslut enligt SoL 4 kap 5 § kan överklagas med förvaltningsbesvär.

3.4 Studerande

3.4.1 Ungdomar under 21 år som studerar på gymnasium.

Föräldrarna har försörjningsplikt enligt föräldrabalken för ungdomar från 18 år upp till och med 20 år som går på gymnasium. Undantag är ungdomar som gör avbrott i studierna på mer än 1 år eller som återupptar studierna efter fyllda 19 år. I de fall föräldrarna har försörjningsplikt ska ungdomen räknas som barn i hushållet om det inte finns särskilda skäl för att ungdomen ska ha bistånd som eget hushåll. Sådana skäl kan vara att föräldrarna inte har möjlighet att ta sitt ansvar och den unge behöver samhällets stöd eller att den unge flyttat till eget boende i samråd med socialtjänsten.

Man måste alltid utreda föräldrarnas möjlighet till betalningsförmåga innan beslut om bistånd tas enligt FB 7 kap.

Ungdomar som fyllt 19 år och som vill återuppta gymnasiestudier utgör i vissa fall en mellangrupp som kan få problem med försörjning. Föräldrarna har inte längre försörjningsplikt och bidrag/lån inom de vanligaste studiestödssystemen kan man få först höstterminen det år man fyller 20 år. Om den unge är arbetslös och inte kan försörjas av föräldrarna och om Arbetsförmedlingen inte kan erbjuda arbetsmarknadsåtgärd kan försörjningsstöd beviljas tills den unge kan få studiemedel.

Hemmavarande studerande ungdom, får tjäna helt prisbasbelopp per kalenderår. Socialnämnden får beakta hemmavarande barns och skolungdomars arbetsinkomster över denna nivå vid bedömningen av föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för barnet eller skolungdomen. Det är nettoinkomsten efter skatteavdrag som ska beaktas. (Prop. 2012/13:94 s. 29-30).

3.4.2 Vuxenstuderande på grundskolenivå

Grundskolenivå avser studier t.o.m. årskurs 9. Försörjningsstöd kan beviljas arbetslösa som påbörjar studier på grundskolenivå. Möjligheter till statligt studiestöd eller andra former av stöd skall undersökas. Samråd ska ske med Arbetsförmedlingen för samordning av insatser.

Bidragdelen i studiemedlet skall alltid sökas.

3.4.3 Vuxenstuderande på gymnasienivå

För vuxenstuderande på gymnasienivå är huvudregeln att de ska försörja sig genom de statliga studiefinansieringsformer som finns. En individuell behovsprövning kan dock ske och undantag kan t.ex. göras i följande fall:

- Studierna ingår i en arbetsplan som Arbetsförmedlingen och Socialtjänsten gemensamt gjort.
- Vid flerårig arbetslöshet.
- Om studierna är en förutsättning för att den arbetslöse i framtiden ska bli självförsörjande.
- Studier ingår i rehabilitering.

Bidragdelen i studiemedlet skall alltid sökas. Beslut om ekonomiskt bistånd fattas av omsorgsnämndens sociala utskott.

3.4.4 Studier på högskolenivå

Försörjningsstöd beviljas inte under pågående studier. Undantag kan göras för en akut nödsituation då reducerat försörjningsstöd kan beviljas.

3.4.5 Bistånd till studerande under studieuppehåll

Enligt SoL 4 kap. får Socialtjänsten begära att studerande som under studieuppehåll behöver försörjningsstöd ska delta i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.

För att ha rätt till försörjningsstöd ska den studerande kunna visa att de i god tid sökt feriearbete då inkomstbortfallet är en förutsebar situation.

Studiemedlen ska täcka levnadskostnaderna under terminen t.o.m. den dag terminen slutar enligt studiemedelsbeslutet. Först därefter inträder eventuellt rätt till försörjningsstöd. Högskolestuderande har inget uppehåll mellan hösttermin och vårtermin och ska därför inte beviljas försörjningsstöd för studieuppehåll då. För övriga studerande kan reducerat försörjningsstöd beviljas för studieuppehållet över jul och nyår.

Vid studieuppehåll över sommaren ska försörjningsstödet vara reducerat för den första månaden. Behovet räknas som matpengar, busskort och eventuell hyra som förfaller till betalning under perioden. Motivet till reduktionen är att biståndet anses tillfälligt i avvaktan på lön från feriearbete samt att en månad normalt är den tid man får vänta på inkomst. Om behov kvarstår efter de första 30 dagarna kan försörjningsstöd beviljas. Inkomster från extraarbete som utbetalas under månaden innan studierna avslutas ska räknas som inkomst inför uträkning av behovet första biståndsmånaden. Den som väntar inkomst av arbete eller arbetslöshetsersättning ska beviljas försörjningsstöd mot återbetalning enligt SoL 9 kap. 2 §.

3.4.6 Studiestartsstöd

Försörjningsstöd beviljas som komplettering om sökande beviljats studiestartsstöd av Arbetsförmedling.

3.4.7 Bistånd till kurslitteratur

För vuxenstuderande är huvudregeln att de ska försörja sig genom det statliga studiefinansieringsformer som finns. Vid ansökan om kurslitteratur kan en individuell behovsprövning ske när personen har inkommit med litteraturlista och om behovet ej kan tillgodoses på annat sätt ex. bibliotekslån, begagnade böcker.

3.4.8 Studier till körkort

För personer som väljer att studera till körkort utanför planering tillsammans med socialtjänsten beviljas inte kostnader till körkortet utifrån SoL 4 kap 1§ då det ej ingår i skälig levnadsnivå. Om personen i fråga får körkortslån beviljat via centrala studiestödsnämnden (CSN) ska detta ej medräknas som inkomst vid ansökan om försörjningsstöd.

3.5 Egna företagare

Som huvudprincip ska en företagare ej finansiera sin verksamhet genom försörjningsstöd via socialnämnden. Vid start av företag åligger det den enskilde att kalkylera med hur försörjningen ska tryggas i ett inledningsskede. Avtalsenlig lön alternativt starta eget bidrag ska i första hand användas. Går det ej att försörja sig på företaget åligger det den sökande att stå till arbetsmarknadens förfogande. Att ha ett företag registrerat betyder inte i sig att personen ej har möjlighet att ansöka om försörjningsstöd. Utredning skall visa om företaget är aktivt eller vilande. Behov av att ta in uppgifter från revisor kan bli aktuellt.

3.6 Målgrupp våldsutsatta

Personer som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp kan behöva akut bistånd från socialtjänsten upprepade gånger. Ofta är en del av behovet ekonomiskt och kan till exempel gälla oplanerade och brådskande utgifter för vardagliga behov. Men att en person utsätts för våld eller andra övergrepp behöver inte automatiskt betyda att den vanliga biståndsprövningen helt sätts ur spel. Socialtjänsten måste bedöma hur de ska hantera det från fall till fall.

3.7 Utländska medborgare

En utländsk medborgare, med undantag för vissa EU-medborgare och deras anhöriga, får inte uppehålla sig i Sverige mer än tre månader från inresan utan att ha uppehållstillstånd.

3.7.1 Medborgarskap/uppehållstillstånd

Utländska medborgare ska vid ansökan uppvisa giltigt uppehållstillstånd eller handling som styrker uppehållsrätt. Vid tveksamhet ska Migrationsverket kontaktas.

4 EKONOMISKT BISTÅND 4 KAP. 1 § FÖRSÖRJNINGSSTÖD

Biståndet kan överklagas genom förvaltningsbesvär.

4.1 Boende

Försörjningsstöd beviljas till faktiska kostnader för boendet. Förutsättningarna är att bidrags-sökande i möjligaste mån försöker anpassa sin boendekostnad till en för Hedemora godtagbar nivå. Högsta godtagbara boendekostnad är *ej en rättighet* om billigare alternativ finns att tillgå.

Vid längre behov av försörjningsstöd och oskäligt hög boendekostnad ska den sökande uppmanas sänka bostadskostnaden. Innan ett hushåll ställs inför kravet att förändra sin boendesituation ska följande beaktas:

- Bostadens storlek i förhållande till familjemedlemmarnas antal.

- Sociala konsekvenser av en flyttning. Det gäller både barnfamiljer och ensamstående vuxna med sociala problem. För barnfamiljerna måste beaktas konsekvenser för t.ex. skolgång, barnomsorg och socialt nätverk.
- Sökandes ålder och hälsotillstånd samt möjlighet att klara en flyttning.
- Sökandes möjlighet att bli godkänd som hyresgäst pga. exempelvis arbetslöshet eller betalningsanmärkningar.
- Sökandes möjlighet att i framtiden med egna inkomster själv klara den höga hyran.
- Andrahandskontrakt ska vara godkända av hyresvärd.

Om Socialtjänsten efter ovanstående kommer fram till att sökande ska uppmanas ändra sin bostadssituation ska skäligt rådrum ges för att genomföra flyttning eller på annat sätt sänka boendekostnaden. Skäligt rådrum är 3 månader som kan förlängas om sökanden visar att den aktivt söker nytt boende. Socialtjänsten ska, om sökanden önskar det, vara behjälplig med att diskutera förslag på lösningar med hyresvärderna för att få till stånd t.ex. ett internbyte.

Om sökanden har hög boendekostnad och bedöms kunna flytta men avstår från försök att sänka sin boendekostnad ska bistånd till hyra nedsättas i nivå med vad som sägs om vägledande hyreskostnad.

Om någon som har försörjningsstöd anser sig behöva byta bostad under pågående biståndsperiod och detta medför ökad boendekostnad ska detta ske i samråd med Socialtjänsten. Om den bidragssökande flyttar till dyrare boende utan att samråda med Socialtjänsten ska den tidigare lägre hyran beviljas.

4.1.1 Vägledning för högsta godtagbara boendekostnad per månad

1 vuxen	4 200:-
2 vuxna	5 000:-
1 vuxen, 1 – 2 barn	6 000:-
2 vuxna, 1 – 2 barn	6 800:-
1 – 2 vuxna, 3 – 4 barn	8 000:-
1 – 2 vuxna, 5 barn eller fler	8 500:-

4.1.2 Inneboendekontrakt

Sökande som är inneboende räknas inte med i hushållsgemenskapen. Dessa personer ska ha bistånd enligt vanlig norm för ensamstående.

Kontraktssinnehavaren ska visa upp kontrakt och medgivande från hyresvärderna om godkänt inneboende.

- Den inneboende ska vara folkbokförd på adressen.
- Kontraktet ska innehålla Namn på förstahandshyresgästen
- Telefonnummer till förstahandshyresgästen
- Hur många rum som inneboenden disponerar
- Hyreskostnaden för inneboenden
- Vad ingår i hyran, el, möbler, telefon, TV, dagstidning, ev matkostnader etc.
- Kopia på originalkontraktet och hyresspecifikation

För att utredning om rätt till hyreskostnad ska kunna slutföras och för att undvika felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd behövs ett samtycke från klienten att handläggaren får kontakta förstahandshyresgästen för att kontrollera att hyran inte betalas ut som

försörjningsstöd till densamma. Hembesök görs för att kontrollera kontraktets riktighet om man anser att det nödvändigt för att göra en bedömning. Samtycke ska inhämtas för detta.

Personer som är inneboende kortare tid än en månad beviljas inte hyreskostnad.

Boendekostnaden för denna boendeform beräknas utifrån det skriftliga avtalet mellan den inneboende och förstahandshyresgästen.

En bedömning ska göras om kostnaden är skälig. Vid denna bedömning ska följande beaktas: förstahandshyresgästens hyra för bostaden, antalet vuxna som bor i bostaden, antalet rum den sökande disponerar och om rummet hyrs möblerat.

Om avtalet mellan förstahandshyresgästen och den inneboende innebär att vissa hushållsutgifter som t ex telefon, förbrukningsvaror, ingår i den avtalade hyran ska normen anpassas efter det.

4.1.3 Vuxen som tidigare betalt hyresdel som inneboende

Hyresdel ska beviljas om den sökande tidigare en period själv betalt hyra. Perioden ska inte ligga mer än tre månader bakåt i tiden och vara av minst tre månaders varaktighet. Hyresdelen räknas ut enligt det beräkningssätt som Riksförsäkringsverket använder. Varje rum räknas, i exemplet, som två enheter och köket som en enhet.

Exempel: Den sökande disponerar ett rum i sina föräldrars bostad om 4 rum och kök, dvs. den sökande disponerar två av totalt nio enheter. Hela bostadskostnaden är 6 000: -/månad. Den sökandes andel av bostadskostnaden bör då beräknas som $(2/9 \times 6000) = 1\,333: -/månad$.

4.1.4 Ungdom under 25 år utan egna inkomster som tecknat hyresavtal

Huvudregeln är att bistånd till boendekostnaden inte ska beviljas om hyresavtalet tecknas under period då den sökande saknar inkomst. Undantag från huvudregeln kan göras om det föreligger starka sociala skäl till flyttning.

4.1.5 Egnahemsboende

Ekonomiskt bistånd kan utgå till driftskostnader, ränta och hemförsäkring. Ekonomiskt bistånd utgår inte till amortering och fastighetsskatt. Se även vägledning för högsta godtagbara boendekostnad per månad.

Vid längre behov av försörjningsstöd eller då behovet av ekonomiskt bistånd har sin grund i att den biståndssökandes ekonomi inte tillåter boende i egen fastighet bör frågan om försäljning aktualiseras. Skäligt rådrum ska föregå eventuell försäljning.

4.1.6 Boendekostnad under fängelsevistelse

Häktade och personer som avtjänar en faktisk strafftid på högst sex månader bör ges ekonomiskt bistånd till den faktiska boendekostnaden under hela häktningstiden respektive strafftiden, om de annars riskerar att bli bostadslösa. Möjlighet till uthyrning i andra hand ska personen undersöka i först innan socialtjänsten går in med kostnaden för boende.

4.2 Hushållsel

Socialnämnden bör i regel godta den faktiska kostnaden för hushållsel om kostnaderna är skäliga. Ekonomiskt bistånd beviljas normalt inte för elabonnemangsflytt.

4.3 Hemförsäkring

Försörjningsstöd till faktisk grundförsäkring beviljas. Det åligger den enskilde att teckna hemförsäkring till en skälig kostnad för boendet.

4.4 Arbetsresor

Huvudregeln är att allmänna kommunikationer ska användas. Undantagen är personer med oregelbunden arbetstid och arbetande förälder med barn inom barnomsorgen i annan kommun del samt när allmänna kommunikationer ej finns. Bilersättning utgår med 15 kr/mil. Karensbeloppet om 600 kr/mån avseende arbetsresor till aktivitet via arbetsförmedlingen kan beviljas om rätten till bistånd finns.

4.5 Avgift till fackförening och/eller arbetslöshetskassa

Faktiska styrkta avgifter godtas.

4.6 Avgift till hyresgästföreningen

Avgift till hyresgästförening beviljas.

4.7 Kosttillägg vid vissa sjukdomar

Skälet till behovet av särskild kost ska alltid styrkas med läkarintyg. Det ska framgå av intyget hur länge läkarens bedömning gäller. Tillägget kan göras för fördyrad kost enligt konsumentverkets beräkningar av förhöjda matkostnader vid olika kostbehov.

4.8 Umgängeskostnader

I frågor runt umgänge är det extra viktigt att barnperspektivet beaktas.

Försörjningsstöd kan beviljas för barn som förälder har fastställt/styrkt umgänge med. Om barnet vistas hos umgängesberättigad förälder längre tid än 5 dagar sammanhängande eller totalt minst 6 dagar under en kalendermånad kan avdrag på underhållsskyldigheten bli aktuellt för motsvarande tid.

Båda föräldrarna har ett ansvar för att se till att umgänge kan utövas. Det avser även ekonomiska aspekter på umgänget.

Kostnader för längre resor för umgänge med barn prövas individuellt med en resa per månad inom Sverige.

4.9 Telefon

Kostnad för telefon ingår i normen. Installationskostnader godkänns endast vid speciella behov, t ex trygghetslarm. Depositionsavgift beviljas inte, andra billigare alternativ finns idag att tillgå.

4.10 Akut bistånd

Beslut om akut bistånd ska i möjligaste mån föregås av sedvanlig utredning. Är tiden mycket knapp bör ändå följande överväganden göras:

- Är det en akut nödsituation?
- Finns barn i familjen?
- Finns sjukdom hos den sökande som skulle kunna förvärras om han eller hon inte får hjälp?
- Har den sökande medicinska eller sociala problem som medför svårigheter att ta eget ansvar för sin situation?
- Känner den sökande till socialtjänstens normer och beräkningsgrunder och har han eller hon tidigare fått information om dem?
- Kan den sökande få hjälp från familj eller vänner?
- Är behovet av ekonomisk hjälp återkommande trots egen försörjning?

Bistånd till personer som regelmässigt har egna inkomster över riksnorm ska prövas restriktivt och endast beviljas för att avvärja en akut nödsituation eller där den sökande bedöms ha svårigheter att själv ta ansvar för sin ekonomi och livssituation. Till personer som befinner sig i förvirringstillstånd eller vars missbruk är pågående, och där man befarar att beviljat bistånd inte går till rätt ändamål, kan i undantagsfall matrekvisitioner vara lämpligt bistånd. Denna möjlighet ska tillämpas mycket restriktivt. Förlust av pengar p.g.a. stöld eller tappad plånbok ersätts inte förutom med sådant bistånd som är nödvändigt för att undvika en nödsituation. För övrigt hänvisas till sökandes hemförsäkring samt möjligheter till avbetalningar av uppkomna skulder. Akut bistånd ska beviljas när en person hamnar i en oförutsedd situation som personen inte kunde förutses. Ansvaret ligger på personen att hushålla och planera sin ekonomi för hela månaden. Akut bistånd bör inte sökas månadsvis.

5 EKONOMISKT BISTÅND 4 KAP. 1 § LIVSFÖRING I ÖVRIGT

5.1 Sjukresor/Färdtjänstresor

Resor som är nödvändiga för att vården ska kunna genomföras, eller resor som är nödvändiga för att hämta ut föreskrivna läkemedel, hjälpmedel och förbrukningsmaterial fås mot uppvisande av kallelse från landstinget. För den del som ej ersätts av landstinget (egenavgift) kan ekonomiskt bistånd erhållas.

5.2 Läkarevård

Faktiska styrkta kostnader med beaktande av högkostnadsskyddet beviljas. Om landstingets befintliga resurser avböjs av sökanden, beviljas ej bistånd till privat behandling.

5.3 Medicinkostnader enligt recept

Faktiska styrkta kostnader med beaktande av högkostnadsskyddet beviljas. Den sökande ska uppmanas teckna Apotekskonto. Behov av medicin vid egen försörjning skall alltid styrkas av behandlande läkare. Medicin för aktuell månad beviljas det bistånd till. Minimumkostnad för beställning av medicin skall överstiga 100 kr.

5.4 Glasögonkostnad

Bistånd till vanliga läsglasögon på grund av avtagande synskärpa beviljas inte. Kostnaden är låg och bedöms vara en sällanköpsprodukt som kan tillgodoses inom ramen för riksnormens post för hälsa och hygien.

Kostnadsförslag ska alltid infordras före beslut. Kostnad för erforderliga glas beviljas. Glasögonbågar beviljas till lägsta pris, dock högst 1,5 % av basbeloppet. Linser godkänns om medicinskt underlag finns. Läkarintyg krävs. Personer som kan bli aktuella är de som bedöms ha levt på försörjningsstödet nivå långvarigt eller haft motsvarande inkomster och därmed inte haft möjlighet att bekosta glasögon.

5.5 Flyttkostnad

Utgångspunkten är att de flesta människor själva organiserar sin flyttning med hjälp av släkt och vänner.

Biståndet ska prövas utifrån följande:

- Behov av och orsak till flyttningen (hälsa, sociala omständigheter)
- Egen förmåga att ordna flytt med hjälp av vänner och anhöriga
- Flytt av arbetsmarknadsskäl

Det beviljade biståndet ska i första hand gälla hyra av släp eller lastbil inklusive kostnader för bensin och försäkring. Endast om särskilda skäl föreligger anlitas flyttfirma.

Flyttkostnad kan beviljas till lägsta möjliga kostnad om flyttning förväntas bli till verklig hjälp för den enskilde och hans familj och då flyttningen inte kan bekostas med egna medel.

5.6 Hemutrustning

I första hand ska ansökan om hemutrustning prövas via CSN när det gäller nyanlända. Hemutrustning eller del av hemutrustning kan beviljas när det finns ett förväntat långvarigt behov av ekonomiskt bistånd eller inkomster i nivå med normen. Då kan bistånd beviljas till del av eller full grundutrustning för hemmet. Full hemutrustning ensamstående vuxen avser 12 % av basbelopp. Biståndet prövas utifrån det faktiska behovet och sökandes egna möjligheter att skaffa nödvändig utrustning. Särskilda hänsyn ska tas till barnfamiljens behov. TV och dator kan beviljas när det föreligger synnerliga skäl och vid långvarigt behov av försörjningsstöd med ett belopp av högst 4 % av basbeloppet för TV och 6 % för dator. Ungdomar som flyttar hemifrån är i normala fall inte berättigade till möbelutrustning. Ungdomar och ensamstående som haft kortvarigt eller längre behov av försörjningsstöd ska prövas restriktivt, bara bevilja de som är akut bistånd för att uppnå skälig levnadsnivå.

5.7 Komplettering av hemutrustning

Bistånd till löpande komplettering och reparation av befintlig hemutrustning kan beviljas vid behov till sökande med mer än sex månaders behov av försörjningsstöd. Prövning av behovet ska göras i förhållande till vad som kan anses vara skälig levnadsnivå och vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig. Unga människor som flyttar hemifrån ska normalt inte kunna få bistånd av samhället till grundutrustning utan flytten ska ha skett med planering som innebär att tillräcklig utrustning ska finnas.

5.8 Tvättmaskin/Diskmaskin

Bistånd till inköp av tvättmaskin kan beviljas i följande fall:

- Medicinska skäl till att tvätta mycket mer än normalt. Behovet ska styrkas med läkarintyg.
- Fysiskt eller psykiskt funktionshinder som gör det omöjligt att använda fastighetens tvättstuga. Behovet ska styrkas med läkarintyg.
- Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt t.ex. genom handikappersättning eller hjälp i hemmet.

Om behov att tvättmaskin uppstått på grund av att fastigheten saknar tvättstuga ska sökande hänvisas till hyresvärden eller hyresnämnden.

Diskmaskin ingår ej i skälig levnadsnivå, beviljas ej.

5.9 Hyresskulder

Hyresskuld ska avbetalas genom avbetalningsplaner med hyresvärd.

Undantag kan göras för hyresskuld i följande fall:

- Skuld som uppstått under tid då sökande ej haft egna inkomster som räcker till hyran. Om ansökan gjorts hade han eller hon haft rätt till bistånd.
- Då de sociala konsekvenserna för barnen i familjen skulle bli för stora vid eventuell avhysning.
- För gamla och sjuka där alternativt boende inte går att ordna.
- Om eventuell avhysning riskerar medföra social utslagning och/eller försämrad möjlighet till egen försörjning.

5.10 Elskulder

Elskuld ska avbetalas genom avbetalningsplaner med elleverantören. Undantag kan göras vid synnerliga skäl.

5.11 Psykoterapi/Alternativ medicinsk behandling

Beviljas endast i undantagsfall. Psykoterapi är regionens ansvar. Huvudprincipen är därför att bistånd till kostnad för psykoterapi inte ska beviljas. Den som söker sådant bistånd ska hänvisas till vårdcentral eller öppen psykiatrisk mottagning.

5.12 Tandvård

Akut tandvård

Med akut tandvård menas åtgärder för att avhjälpa svåra smärttillstånd eller tillstånd som medför betydande obehag. Ekonomiskt bistånd utgår i första hand till akut tandvård. Under de första 24 månaderna av beviljat försörjningsstöd beviljas i normalfallet endast ekonomiskt bistånd till akut tandvård.

Nödvändig tandvård

Med nödvändig tandvård menas åtgärder som enligt tandläkarens bedömning är nödvändiga för att den enskilde ska uppnå godtagbar tuggförmåga eller åtgärder som ska förhindra att den enskilde får en väsentligt försämrad tandstatus. Det senare kan vara åtgärder som behöver göras för att förhindra akuta behandlingar inom sex månader. Nödvändig tandvård är även åtgärder som är en förutsättning för att den enskilde ska kunna bli självförsörjande. Inför beslut om bistånd till nödvändig tandvård ska följande utredas/beaktas: Omfattningen på tandvården ska motsvara vad en låginkomsttagare har råd att kosta på sig. Ekonomiskt bistånd beviljas till det billigaste behandlingsalternativet. Den enskilde ska alltid uppmanas att söka efter det billigaste alternativet. Ekonomiskt bistånd till nödvändig tandvård kan beviljas till personer som under minst två år har haft försörjningsstöd eller inkomst i nivå med normen. En förutsättning är att tandvårdsbehandlingen inte kan avvakta till den enskilde är självförsörjande. Kostnader för tandläkarens undersökning i samband med kostnadsförslag ska inkluderas i biståndet men inga kostnader för uteblivna besök. Klienten ska komma in med kostnadsförslag på den aktuella tandvårdsbehandlingen. Kostnadsförslag ska skickas till socialtjänstens konsulttandläkare.

Gällande personer som är på väg in i etablering beviljas endast akut tandvård.

Beslut angående tandvårdsperiod skall meddelas klinik. Sökande beviljas bistånd till tandvård förutsatt att hen är fortsatt aktuell. Kan avbetalningsplan upprättas med tandläkaren prövas behovet av kostnaden månatligen.

Vid beslut om tandvårdskostnader ska alltid kostnadsförslag infordras.

5.13 Avgifter för vård och omsorg

Hänvisning till vård och omsorgsförvaltningen skall ske angående möjligheten till eventuell nedsättning eller avgiftsbefrielse.

5.14 Sjukhusvård – egenavgifter

Bistånd till egenavgift vid sjukhusvård beviljas för personer som har försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen, d.v.s. man kan även få bistånd till sjukhusräkningar.

5.15 Barnomsorgskostnader

Barn till personer med försörjningsstöd beviljas avgiftsfri kommunal barnomsorg förutsatt att barnomsorgen har vetskap om detta.

5.16 Spädbarnsutrustning

Den som har haft långvarigt behov av försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen kan beviljas bistånd till del av eller full grundutrustning för spädbarn. Bistånd prövas utifrån det faktiska behovet och sökandes egna möjligheter att skaffa nödvändig utrustning. Bistånd till hel spädbarnsutrustning beviljas med högst 12 % av basbeloppet och innefattar en grunduppställning kläder, säng med sängutrustning och begagnad barnvagn.

5.17 Cykel

Kostnad för cykel ingår i riksnormen i posten lek/fritid och beviljas i regel därför inte. En särskild prövning ska vid framställan göras om den sökande har och har haft löpande försörjningsstöd under en längre tidsperiod och att biståndet är att bedöma som icke tillfälligt (cykel är inte ett akut behov). Nivån på det beviljade biståndet ska prövas utifrån vad barnfamiljer med låga inkomster i allmänhet har råd med.

5.18 Bilinnehav

Regelbundna kontroller ska genomföras hos bilregistret. Bil, båt och andra motordrivna fordon betraktas som tillgång. Dessa tillgångar måste realiserats om biståndet bedöms bli längre än en månad och om det inte finns speciella skäl för bilinnehav. Ett överklagningsbart rådsumsbeslut (1 månad) avseende bilförsäljning ska tas när klienten informeras om kravet på försäljning.

Ekonomiskt bistånd beviljas inte till bilinnehav och bilkostnader om inte speciella skäl finns för bilinnehav. Klienten förutsätts använda sig av kollektivtrafik. Undantag för innehav av bil kan göras vid:

- Dokumenterade medicinska skäl/sjukdom
- Funktionshinder
- för att kunna genomföra umgänge med barn eller barnomsorg då allmänna kommunikationer saknas
- För att arbetet kräver det eller för att ta sig till arbetet då allmänna kommunikationer saknas

Vid punkt 2 – 4 accepteras innehav av bil vid bedömning av bistånd, till ett värde av 22% av basbeloppet. Alla skäl till undantag måste kunna styrkas av den som söker bistånd.

5.19 Rekreation

Huvudprincipen är att bistånd till rekreationsresor inte ska beviljas. För ensamstående vuxen ska bistånd prövas mycket restriktivt och endast ges när det finns sociala eller medicinska skäl för en resa till anhörig i rehabiliterande syfte.

Undantag kan göras för barnfamiljer som haft långvarigt bistånd och som inte beräknas få egna inkomster inom överskådlig tid. Behovet ska prövas utifrån barnens behov av miljöombyte och extra stödinsats, t.ex. barns skolresor, lägerverksamhet, kolonivistelse eller en familjeutflykt. Rimligheten i biståndsnivån ska prövas i varje fall.

5.20 Presenter/Gåvor/Studenten

Kostnad för presenter/gåvor kan beviljas i särskilda fall. En särskild prövning ska vid framställan göras om den sökande har och har haft löpande försörjningsstöd under en längre tidsperiod och att biståndet är att bedöma som icke tillfälligt. En summa om 200 kronor anses skäligt gällande presenter och gåvor.

När en familj haft löpande försörjningsstöd under en längre tidsperiod kan en kostnad till studenten beviljas efter individuell behovsprövning. En summa om 500 kronor anses som skäligt för att täcka kostnaden för ungdomens klädsel/studentmössa.

5.21 Fritidsaktivitet

Huvudprincipen är att bistånd till fritidsaktivitet för vuxna inte ska beviljas utan ingår i normen under posten lek/fritid.

Undantag kan göras för barn till familjer som har löpande försörjningsstöd under en längre tidsperiod. Nivån på det beviljade biståndet ska prövas utifrån vad barnfamiljer med låga inkomster i allmänhet har råd med.

5.20 Begravningskostnad

Enligt begravningslagen täcker begravningsavgiften lokal bisättning/visning, lokal för begravningsceremoni (med eller utan kristna symboler), kremering, gravöppning, gravplats (kist- eller urngrav) 25 år.

Bistånd till begravningskostnader beviljas i de fall där dödsboets tillgångar inte är tillräckliga för att täcka skälig kostnad för begravning. Vid bedömning av dödsboets betalningsförmåga ska begravningskostnader gå före betalning av skulder för hyra, hushållsel, telefon etc. Hänsyn ska tas till tillgångar i form av t.ex. försäkringar. Bistånd som beviljas med villkor om återbetalning kan återkrävas enligt 9 kap. 2 § SoL. Skälig kostnad för begravning innefattar:

- Tjänster som begravningsbyrån utför upp till en kostnad av 50 % av basbeloppet (35 % avser begravningskostnader, 15 % kostnad för gravsten). Inkluderar t.ex. kista med dekorationer, svepningsarbete, urna, transport och arvode.
- Transport till familjegrav om den finns på ort i Sverige.
- Dödsannons 70 mm.

Bistånd till kostnader för ovan beviljas för begravning i Sverige. Detsamma gäller personer som avlider utomlands och anhöriga vill ta hem kroppen för begravning. Vill anhöriga begrava den döde utomlands eller i Sverige under former som medför väsentliga fördyrande kostnader beviljas bistånd med faktiska kostnaden dock högst 50 % av basbeloppet. Detta motsvarar ungefärlig genomsnittskostnad för en vanlig begravning och gravsten i Sverige. Kostnaden därutöver får de anhöriga själva stå för om inte synnerliga skäl talar emot det. Bistånd till kostnad för begravning av minderårig prövas i förhållande till vårdnadshavarens ekonomiska situation.

5.21 Askgrav

Ekonomiskt bistånd beviljas endast till faktiska kostnader gällande askgrav i form av bronsplatta eller mässingsplatta inkl. gravering av den. Kyrkoförvaltningen ansvarar för gravvården.

5.22 Internet/bredband

Bistånd till internet i hemmet kan beviljas till en kostnad av maximalt 200 kr/månad.